

Strategisk plan för Juridiska fakulteten 2023 – 2026

Övergripande strategisk plan

JURIDISKA FAKULTETEN ska vara en nationellt ledande och internationellt framstående fakultet avseende såväl rättsvetenskaplig forskning och undervisning som samverkan med det omgivande samhället. Dessa tre grenar av fakultetens verksamhet är sammanlänkade och förutsätter varandra. Undervisningen som bedrivs vid fakulteten är och ska vara nära kopplad till och återspegla den forskning som bedrivs vid fakulteten. Härigenom säkerställs att undervisningen bedrivs på vetenskaplig grund. Internationell förståelse och kompetens ska utgöra en självklar och integrerad del inom utbildning och forskning. Fakultetens internationaliseringsarbete förutsätter konstruktiv samverkan med det omgivande samhället i syfte att lösa nationella och globala utmaningar.

Juridiska fakulteten är del av ett dynamiskt storstadsuniversitet, präglad av interkulturella och internationella influenser. Fakulteten kännetecknas av ett samhällsengagemang som ger avtryck i såväl undervisning som forskning. Verksamheten genomsyras av närheten till central offentlig förvaltning och rättskipning samt näringsliv, organisationer, ambassader och andra organ. Juridiska fakultetens samarbeten med övriga fakulteter på universitetet och med andra universitet och lärosäten, såväl nationellt som internationellt, ska fördjupas. Likaså ska kontakterna med det omgivande samhället fortsätta och även fördjupas. Ambitionerna att påverka samhällsutvecklingen går via spridningen av forskningsresultat samt deltagande i samhällsdebatten och olika offentliga organ såsom utredningar och styrelser.

Juridiska fakulteten ska präglas av strävan efter en hållbar samhällsutveckling. Hållbarhetsperspektivet innebär både att studenterna genom undervisningen ska ges ett hållbarhetsperspektiv på samhällsnivå och att den egna verksamheten ska vara hållbar. Hållbar utveckling kan delas in i tre dimensioner, ekologisk och social samt ekonomisk hållbarhet, vilka alla ska beröras i undervisningen och prägla styrningen av verksamheten.

Ekologisk hållbarhet innebär på samhällsnivå att produktionen av varor och tjänster inte får äventyra ekosystemens bärförmåga, dvs.

naturen måste hinna återskapa uttagna resurser. För fakultetens verksamhet innebär detta att naturresursanvändningen ska minskas genom konkreta åtgärder. Social hållbarhet tar ytterst sikte på individers välbefinnande som på samhällsnivå bl.a. går via juridiskt relevanta begrepp såsom rättvisa, rättigheter och makt. För fakultetens egna verksamhet är det främst fråga om åtgärder för att främja den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Fakulteten arbetar aktivt för att främja jämställdhet och likabehandling och för att verksamheten ska präglas av akademisk pluralism. Fakulteten ska utgöra en attraktiv och inkluderande arbets- och studiemiljö med hög tillgänglighet för alla och dessutom främja mångfald bland både studenter och anställda. Ekonomisk hållbarhet är på samhällsnivå ett omstritt begrepp men för fakulteten innebär det konkret att verksamheten ska präglas av långsiktig ekonomisk balans.

En examen från Juridicum är liksom den plattform som en anställning vid Juridicum erbjuder eftertraktad. Endast dessa konstateranden räcker för att vaksamheten vad gäller manipulationer och fusk ska ökas. Till detta kommer att samhällsklimatet går i en riktning mot allt större risker för hot och påverkan samt att den tekniska sårbarheten ökar. Fakulteten bör därför verka för att säkra oberoendet och integriteten i verksamheten.

Genomförandet av fakultetens strategier är i många fall beroende av Juridiska institutionens åtgärder. Arbetet vid fakulteten och institutionen ska präglas av god förvaltning och professionalitet. God förvaltning innebär bl.a. att var och en har rätt att få sina angelägenheter behandlade opartiskt, rättvist och inom skälig tid. Beslutsfattande ska ha stöd i lag eller annan del av rättsordningen, genomföras under rättssäkra, förutsebara och enkla former, samt med iakttagande av allas likhet inför lagen. Åtgärder som vidtas mot enskilda ska vara proportionerliga i förhållande till det eftersträlvade ändamålet. Professionalitet innebär att uppträdandet mot medarbetare och studenter ska vara korrekt och tillmötesgående samt att ovidkommande hänsyn inte ska tillåtas spela in. Studenterna ska genom studentinflytande ges goda förutsättningar till delaktighet och engagemang i verksamheten.

Juridiska fakulteten bedriver sin verksamhet i det natursköna Frescati – en miljö som manar till att värna om den ekologiska hållbarheten.

Forskning och forskarutbildning

ALLMÄNNA PRINCIPER för forskningen är att forskningsproblem fritt får väljas, forskningsmetoder fritt får utvecklas och forskningsresultat fritt får publiceras. Juridiska fakultetens forskning och forskarutbildning präglas av dessa principer.

Principerna om forskningens frihet och självständighet ska karaktärisera det vetenskapliga arbetet vid fakulteten. Fakulteten ska också verka för att forskningen ska vara samhällsrelevant och av hög kvalitet, med mål att prestera nationellt ledande och internationellt framstående forskning.

Det är av stor vikt att forskningen vid fakulteten fortsatt utmärks av både bredd och spets. Bredd fordras för att försäkra en hållbar och robust forskarmiljö och för att undervisningen ska kunna vila på vetenskaplig grund. Spetsforskning karaktäriseras av att ny

mark bryts. Därigenom skapas nya insikter och ny kunskap som är av stor vikt i ett samhälle och en värld i förändring och utveckling.

Rättsvetenskapen är viktig för förståelsen av rättens roll i samhället och har – om forskningen är i takt med tiden – potential att bidra till samhällsutvecklingen. I en komplex värld där rätten och rättsstatens principer utmanas i olika avseenden ställs det tydliga krav på att den rättsvetenskapliga forskningen baseras på ett kritiskt förhållningssätt och att forskaren på vetenskaplig grund undersöker och ifrågasätter normer, strukturer och information och därigenom bidrar till samhällsutvecklingen. Ett sådant förhållningssätt förutsätter frihet och självständighet i forskningen. Detta i sin tur kräver en öppen dialog och en levande forskningsmiljö, men också förutsättningar för sammanhängande forskningstid och en i övrigt

god arbetsmiljö för fakultetens forskare. För att möjliggöra större forskningsinsatser är extern finansiering viktig. Fakulteten uppmuntrar forskarnas strävan efter sådan finansiering.

Det är viktigt att forskarmiljön vid fakulteten präglas av kollegialitet, där medarbetarnas erfarenheter, nyfikenhet och kunskapsutbyte bidrar till forskning av hög kvalitet. Sådan verksamhet kan skapas genom informell kollegial verksamhet, såsom vetenskapliga samtal i form av exempelvis seminarier och workshoppar, såväl som ett mer formaliserat utbyte kolleger emellan, genom peer review-förfaranden och annan granskning av kollegernas forskning både internt och externt. Idag bedrivs framgångsrik forskning inom ramen för olika centrumbildningar och andra former av forskargemenskaper. För framgångsrik forskning i forskarlag fordras gott ledarskap och administrativt stöd. Det är viktigt med öppenhet för formering i nya gemenskaper och grupper. Inte minst uppmuntras samarbete med forskare vid andra fakulteter på Stockholms universitet. För att stärka kopplingen mellan forskning och undervisning finns även skäl att ge förutsättningar för Juridicum's ämneslag att utvecklas också till dynamiska forskargemenskaper. Fakulteten strävar även efter internationellt utbyte och samarbeten i olika former, exempelvis genom forskningsvistelser för fakultetens forskare vid

utländska universitet och besök av utländska forskare samt anordnandet av internationella konferenser.

Forskarutbildningen vid Juridiska fakulteten utgör grunden för den rättsvetenskapligt inriktade akademiska karriären. En regelbunden, jämn och tillräcklig antagning och rekrytering av doktorander är av yttersta vikt för att säkra den framtida forskar- och lärarbasen. I forskarutbildningen ingår doktorandkurser som ger en bred och fördjupad rättsvetenskaplig grund och kunskap. Under forskarutbildningen integreras även doktoranden i forskargemenskaper genom handledning, seminarier och annat utbyte med kolleger, såväl nationellt som internationellt. För doktorandernas vetenskapliga utveckling har handledarna ett särskilt ansvar, men doktorandernas utveckling är också en angelägenhet för fakulteten i stort. Här spelar inte minst centrumbildningar och andra former av forskargemenskaper en stor roll.

Ett forskningsetiskt förhållningssätt är en förutsättning för framstående rättsvetenskaplig forskning. Diskussion om god forskningssed ska prägla den rättsvetenskapliga forskningen på alla nivåer vid fakulteten. Fakulteten strävar därför efter att öka de forskningsetiska inslagen i doktorandutbildningen och i fortbildningen av fakultetens övriga forskare.

Åtgärder

Juridiska fakulteten ska:

- Verka för att fakultetens forskning sprids i välrenommerade tidskrifter, förlag och andra kanaler, såväl internationellt som nationellt.
- Ytterligare verka för att fakultetens forskning tillgängliggörs genom open access.
- Fortsätta uppmuntra bildandet, förvaltandet och utvecklandet av livskraftiga forskningsmiljöer och forskarlag, men också ha en öppenhet för mer flexibla former av forskargemenskaper, anpassade efter såväl vetenskaplig som samhällelig utveckling i syfte att vara i takt med tiden.
- Uppmuntra och stötta forskarnas arbete med att erhålla extern finansiering.
- Fortsätta initiera, förvalta och utveckla internationella samarbeten, exempelvis med universitetet i Oxford.
- Stötta tidskrifter och skriftserier som har sin bas vid fakulteten genom exempelvis workshoppar och seminarier.
- Ytterligare stärka medvetenheten om god forskningssed och om forskningsetikens betydelse genom exempelvis seminarier och workshoppar.

I form av rättegångsspel övas färdigheten att kunna utforma och utföra processhandlingar i tal och skrift, vilket är ett inslag på några av juridiska institutionens kurser. För ändamålet har institutionen en särskild lärosal: Rättegångssalen.

Utbildning på grund- och avancerad nivå

VID FAKULTETEN BEDRIVS akademisk professionsutbildning i juridik på rättsvetenskaplig grund, främst inom ramen för juristprogrammet. Det innebär att lärarna till betydande del bygger undervisningen på sina egna eller andra forskares rättsvetenskapliga rön. Utbildningen som bedrivs vid fakulteten är landets största juristutbildning, med alla de fördelar av mångfald som ett stort sammanhang ger. Alla utbildningar vid fakulteten bedrivs med hög kvalitet vad gäller innehåll och pedagogik.

Juristprogrammet är den centrala utbildningen vid fakulteten, men högre utbildning ges också i form av olika magisterprogram och i form av kompletteringsutbildning för dem som har en utländsk juristexamen. Juristprogrammet ska vara nationellt ledande och magisterprogrammen internationellt framstående. Juristprogrammet och andra utbildningar ska präglas av principiellt, kritiskt och vetenskapligt tänkande i enlighet med Stockholmsmodellen, och utbildningen ska garantera såväl bredd som spets samt präglas av tydlig ämnesintegration och kunskapsprogression.

Studenterna tränas genom olika pedagogiska medel i sin förmåga att lösa juridiska problem samt i att uttrycka sig väl i tal och skrift. Fakultetens ambition är att fortsätta att utveckla magisterprogrammen, eftersom dessa fyller en viktig funktion såväl i forskning och utbildning som i fakultetens internationaliseringsarbete.

Fakulteten strävar efter att skapa en god studiemiljö för sina studenter genom att erbjuda en genomtänkt och transparent utbildning, något som bland annat innebär att arbetsbelastningen för studenterna ska vara någorlunda jämn över tiden. Det är fakultetens ambition att studiemiljön överlag ska vara utformad så att den inte skapar stress eller annars medför ohälsa för studenter eller lärare.

Fast anställda, disputerade lärare ansvarar för utbildningen. Fakulteten rekryterar framstående universitetslektorer för att säkerställa den nödvändiga lärarkompetensen på samtliga kurser på juristprogrammet. Fast anställda lärare ska ha ämnesspecifik

kompetens och pedagogisk utbildning samt erfarenhet och en väl utvecklad förmåga att reflektera över undervisningen. Fakulteten utnyttjar också möjligheten att i viss utsträckning involvera dels doktorander, dels externa lärare, t.ex. yrkesverksamma jurister med expertkompetens, i undervisningen.

Rättssystemen i en föränderlig värld är dynamiska och under ständig utveckling. Nya regelverk, och till och med helt nya rättsområden, utvecklas. En jurist måste därför delta i det livslånga lärandet, och forskare och lärare vid fakulteten ska kunna bidra med sin kompetens i vidareutbildningen av yrkesverksamma jurister och andra som är i behov av juridisk vidareutbildning. Sådan vidareutbildning ges framförallt i form av fristående kurser och uppdragsutbildning. I linje med det sagda ska fakulteten också sträva efter att såväl bredda som samhällsanpassa kursutbudet.

Juridiska fakulteten fortsätter att utveckla och stärka de pedagogiska metoderna, inklusive examinationsformerna, något som bland annat innefattar att lärarna beaktar nya forskningsrön på de aktuella områdena. Fakulteten strävar därvid efter att användningen av digitala verktyg i undervisningen och examinationen ska öka, där så är lämpligt, i syfte att utveckla undervisningsformer och lärandemiljöer, att examinera effektivare och mer varierat och att bidra till ökad studieaktivitet.

Vidare är det fakultetens ambition att öka inslaget av professionsetik i utbildningen. Det handlar här om hur man som jurist bör eller får handla i olika situationer och varför man bör eller får handla på detta sätt. Sådant professionsetiskt tänkande utgår inte alltid från nedskrivna regler, utan tar ibland sin utgångspunkt i oskrivna värden eller normer. Sådana professionsetiska inslag i utbildningen bör också innefatta såväl teoretiska som praktiska moment.

Juridiska fakulteten strävar också efter att praktiska inslag introduceras i utbildningen, som t. ex. studiebesök på domstolar, myndigheter, företag eller advokatbyråer, föreläsningar av personer som är verksamma utanför universitet. Studenter från Juridicum deltar regelbundet i juridiktävlingar av olika slag, både nationellt och internationellt. Tävlingarna är viktiga såväl för studenternas utbildning och motivation som för att främja kontakterna med andra lärosäten. Deltagandet i tävlingarna skapar ofta band mellan studenterna och även bestående kontakter med Juridicum. Lämpliga former för att stödja tävlingsverksamheten bör utvecklas.

Slutligen främjar fakulteten satsningar för att bredda rekryteringen av studenter, som t.ex. Mångfaldsprojektet. All undervisning ska också bedrivas i en öppen och inkluderande miljö som främjar diskussion och kritiskt tänkande och som verkar för jämställdhet, likabehandling och mångfald.

Åtgärder

Juridiska fakulteten ska:

- Upprätthålla en effektiv kvalitetsgranskning av all utbildning, som säkerställer att utbildning ges på vetenskaplig grund, att samtliga förväntade studieresultat examineras, att progressionen och ämnesintegrationen på utbildningarna säkerställs, och att frågor om studiemiljö uppmärksammas samt att undervisningen innefattar såväl digitala som professionsetiska inslag.
- Utveckla lärarkollegiets verksamhet för diskussion av pedagogiska, metodologiska och professionsetiska frågor.
- Tillse att andelen disputerade lärare i undervisningen är hög.
- Fortsätta utveckla Stockholmsmodellen, särskilt avseende formerna för att examinera principiella, kritiska och vetenskapliga och principiella perspektiv av rätten.
- Verka för att bredda och samhällsanpassa kursutbudet av såväl avancerade kurser som fristående kurser och för att säkerställa fakultetens deltagande i det livslånga lärandet.
- Stödja och uppmuntra Mångfaldsprojektet samt utvärdera andra möjliga åtgärder i syfte att främja likabehandling och breddad rekrytering.

Sveriges riksdag. Juridiska fakulteten är en flitigt anlita remissinstans som därmed bidrar till lagstiftningens utformning. Foto: Aigars Reinholds

Samverkan med det omgivande samhället

En av Juridiska fakultetens tre huvuduppgifter är att samverka med det omgivande samhället. Samverkan innebär såväl att kunskap strömmar från fakulteten och dess medarbetare till det omgivande samhället som att kunskap inhämtas från det omgivande samhället.

Medarbetarnas samverkan med det omgivande samhället är, och har länge varit, en av fakultetens stora styrkor. Den nära kopplingen mellan rättsvetenskap och juridisk praktik är kännetecknande för Juridiska fakultetens verksamhet. Primärt sker detta genom att medarbetarna genom olika uppdrag och uppgifter allmänt bidrar till samhällsutvecklingen och att de sprider kunskap och forskningsresultat, exempelvis genom att svara på remisser, medverka i statliga utredningar och i styrelser, delta i samhällsdebatten, arrangera seminarier samt samverka med och påverka det praktiska rättslivet. Att Juridiska fakultetens verksamhet är samhällsrelevant framgår inte bara av efterfrågan på den juridiska litteratur som produceras vid fakulteten, utan också av referenser i

förarbetsuttalanden, domar och myndighetsrapporter. Juridicums medarbetare författar ca 100 remissvar per år och bidrar även på det sättet till lagstiftningens kvalitet.

Ofta tas initiativet till samverkan från de externa aktörerna, som efterfrågar att fakultetens medarbetare bidrar med sin särskilda kompetens i olika avseenden. Än viktigare är att forskarna tar initiativ till samverkan, exempelvis genom att sprida forskningsresultat i andra kanaler än de traditionellt vetenskapliga kanalerna, delta i den offentliga debatten eller genom att publicera populärvetenskapliga texter.

Slutligen ska medarbetarna uppmuntras att genom externa kontakter söka inspiration för forskning och utveckling. Aktörer utanför akademien, såsom anställda vid statliga myndigheter, företag, domstolar och intresseorganisationer kan med sina insikter om praktiskt relevanta frågeställningar bidra till att inspirera forskning.

Åtgärder

Juridiska fakulteten ska:

- Säkerställa att vår forskning synliggörs i befintliga och eventuellt nya kanaler.
- Säkerställa att vår samverkan synliggörs i befintliga och eventuellt nya kanaler.
- Dokumentera fakultetens samverkan med det omgivande samhället, bland annat i verksamhetsberättelsen.

Rekrytering

Kompetent och lämplig personal är avgörande för att kunna genomföra de strategier som beskrivs i det här dokumentet. För att nå dit fordras såväl effektiva rekryterings- och anställningsprocesser som möjlighet till utveckling av kompetensen hos befintlig personal. Möjligheten till kompetensutveckling är viktig inte endast för att nå kvalitetskraven utan också för att kunna behålla personal. En god arbetsmiljö förutsätter att alla bemöter varandra på ett respektfullt sätt och är tillsammans med en fungerande organisation en förutsättning för framgångsrik rekrytering och kompetensutveckling. Likabehandling och jämställdhet ska prägla arbetsplatsen liksom nolltolerans mot kränkningar, trakasserier och diskriminering. Vid rekrytering av lärare och forskare ska hänsyn tas till såväl fakultetens behov som personens kompetens, utvecklingspotential och samarbetsförmåga. Fakulteten ska rekrytera lärare och forskare som:

- är eller kan utvecklas till framstående forskare;
- kan bidra till levande forskarmiljöer;
- är eller kan utvecklas till framstående lärare; och
- vill verka för fakultetens utveckling samt engagera sig i fakultetens gemensamma intressen.

Rekryteringen ska vara meritbaserad, och inom dessa ramar ska fakulteten aktivt arbeta för jämställdhet, jämlikhet och mångfald samt uppmuntra mobilitet. Fakulteten värdesätter även åldersspridning bland anställda bl.a. eftersom det bidrar till en dynamisk verksamhet där nya idéer kan mötas och brytas.

Lärare och forskare vid Juridiska fakulteten ska rekryteras genom breda och vid behov internationella utlysningar.

Den långa rekryteringstiden är problematisk ur flera aspekter, exempelvis utifrån institutionens behov av att snabbt få tillgång till lärare, de sökandes behov av att planera sitt yrkesliv samt medarbetarnas behov av att planera verksamheten inom ämnet i avvaktan på att en person anställs. Juridiska fakulteten bör därför se över anställningsprocessen i syfte att utreda om den kan effektiviseras. En sådan översyn kan eventuellt ske i samarbete med andra fakulteter eller andra lärosäten.

Andelen anställda som inte är svenskspråkiga eller har svenska som förstaspråk har under senare år ökat betydligt. Detta har skapat ett behov av att genom särskilda insatser integrera dessa i verksamheten, såväl vad gäller språket som i övrigt. Den ökade internationaliseringen innebär också ett ökande behov för anställda med svenska som förstaspråk att behärska engelska på hög nivå. Personalen ska därför erbjudas allmänna språkkurser och även sådana som är specialanpassade till den juridiska miljön i både svenska och engelska.

Inom vissa juridiska ämnen är det svårt att rekrytera kompetent personal, vilket medför risk för kompetensbrist idag eller kompetensförsörjning framtiden. Denna fråga måste adresseras redan idag. I stället för att varje lärosäte ska svara för sin kompetensförsörjning bör möjligheten att samordna kompetensförsörjningen mellan lärosätena undersökas.

Åtgärder

Juridiska fakulteten ska:

- Se över rekryteringsprocessen, eventuellt i samarbete med andra fakulteter eller lärosäten.
- Återkommande utlysa och finansiera anställningar som post dok och annan anställning för nydisputerade.
- Främja möjligheterna för pensionerade forskare att ha tillgång till fakultetens forskningsinfrastruktur.
- Säkra att anställda erbjuds undervisning i svenska och engelska under arbetstid.
- Utreda samordningsmöjligheter mellan lärosätena avseende kompetensförsörjningen.

Juriststudenter i korridoren på plan 4 i Södra huset, Hus C. Av Stockholm universitets cirka 30 000 studenter är 6500 inskrivna här vid den Juridiska institutionen. Foto: Jens Olof Lasthein

